

ЛИСТОПАД-
ГРУДЕНЬ
2015
№ 6 (126)

СІВЕРЯНСЬКИЙ ЛІТОПИС

Всеукраїнський науковий журнал

ЗМІСТ

Шеф-редактор

С. О. Павленко

Головний редактор

В. О. Дятлов

Заст. головного редактора

О. Б. Коваленко

Редакційна колегія

М. К. Бойко,
О. Д. Бойко,
А. М. Боровик,
Г. В. Боряк,
В. О. Горбик,
В. О. Дятлов,
О. Б. Коваленко,
В. П. Коваленко,
С. А. Леп'яко,
О. О. Маврин,
Ю. А. Мицик,
Д. М. Никоненко,
А. М. Остряк,
С. О. Павленко,
В. М. Половець,
К. М. Ячменіхін

Редакційна рада

І. М. Аліференко,
П. В. Грищенко,
Т. П. Демченко,
А. Л. Курданов,
В. В. Мельничук,
П. М. Мовчан,
О. П. Моця,
О. П. Реєнт,
В. М. Тканко,
В. Ф. Чепурний.

Випусковий редактор

О. В. Ткаченко

Журнал видається за
фінансової підтримки
Чернігівської
облдержадміністрації.

Засновники –

Чернігівський національний
педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка,
Всеукраїнське товариство
«Просвіта» ім. Тараса
Шевченка,
Інститут української
археології та джерело-
знавства
ім. М. С. Грушевського
НАН України.

Рекомендовано до друку
Вченою радою Чернігівського
національного педагогічного
університету імені
Т. Г. Шевченка (протокол
№ 5 від 14 грудня 2015 р.)

У ГЛИБ ВІКІВ

Коваленко В. Творець вітчизняної державності
(до 1000-ліття упокоєння Володимира Великого). 3

Чугаєва І. Князь Володимир Святий і його жінки: легенди та
реальність. 18

Кучкін В. Тисячкві та десятична система в Чернігівському
князівстві домонгольського часу. 23

Балушок В. Загадкові севрюки: 1. Формування спільноти. 30

ІСТОРІЯ МІСТ І СІЛ
Саєнко Н. Батурина Гончарівка в XVII-XVIII ст. 42

Сергєєв С. «Фортеця шести держав» (історія Чернігівської
фортеці). 50

Бондар О. Просторова-топографічна структура Чернігова
XV–XVIII ст. у дослідженні А. А. Карнабеда. 56

Шара Л. Міське самоврядування Чернігова і земство: шляхом
конфронтації та співпраці. 64

ЦЕРКОВНА СТАРОВИНА
Миколайко Т. Іконописні центри старообрядців на Чернігово-
Сіверщині у XVIII – XIX століттях. 72

МОВОЮ ДОКУМЕНТІВ
Доценко А. Будинок полкової канцелярії в Чернігові
(історія одного ремонту). 77

РОЗВІДКИ
Колєватов О. Функціонування кінних заводів у Слобідсько-
Українських військових поселеннях у першій третині XIX ст. . . . 103

Нікітін Ю. Культурно-просвітницька робота органів міського
самоврядування у другій половині XIX ст. (на прикладі
Полтавщини, Харківщини та Чернігівщини). 109

Тригуб О. Чернігівський губернський архітектор
Михайло Степанович Щитинський. 118

Клепак А. В. В. Тарновський-молодший і М. Ф. Біляшівський:
дослідження і збереження історико-культурної спадщини. . . 129

Маньківська Т. Професійні організації вчителів Харківської
губернії в період національно-визвольних змагань
(1917–1921 р.р.) 137

Ванжула О. «Вакаційна практика» студентів Чернігівського
інституту народної освіти (До історії проведення архітектурно-
археологічних досліджень чернігівського
Спасо-Преображенського собору 1923 р.). 147

Савицька О. Спекуляція як повсякденне явище в житті мешканців
Чернігова у післявоєнне десятиліття (1943–1953 рр.) 154

Тимошик М. Українське село під більшовиками:
усталена версія і прихована правда (на архівних матеріалах
сіл Ніжинської округи). 160

ЮВІЛІЇ
Боровик А. Післявоєнне відродження Чернігівського
учительського інституту. Микола Іванович Різун. 175

Боровик М. Навчально-методична робота в Чернігівському
педагогічному інституті (1954 – 1998 рр.) 180

Половець В. Іван Львович Липа – громадський і політичний діяч
(до 150-річчя з дня народження). 197

З ІСТОРІОГРАФІЧНОЇ СПАДЩИНИ
Мицик Ю. Тарасенко І. Опис Батурина в класичній праці
О. О. Лазаревського. 202

НЕКРОЛОГ
Демченко Т. Пам'яті історика, дослідниці голодоморів 218

«СІВЕРЯНСЬКИЙ ЛІТОПИС»

Всеукраїнський науковий журнал

Згідно з додатком до постанови президії ВАК України від 26 травня 2010 р. № 1-05/4 журнал «Сіверянський літопис» включено у перелік наукових видань, публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт з історії.

Реєстраційне свідоцтво КВ № 16226 – 4698 ПР від 21 грудня 2009 р., видане Міністерством юстиції України.

Індекс 74325

Адреса редакції: 14000, м. Чернігів, вул. Воровського, 10

Телефон для довідок 95-74-18

Сайт журналу: www.siver-litopis.cn.ua

Базові освітні, наукові, культурологічні установи, де зберігаються комплекти журналу «Сіверянський літопис»:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Національна парламентська бібліотека України

Державна науково-технічна бібліотека України

Львівська державна наукова бібліотека ім. В. Стефаника

Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького

Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка

Книжкова палата України

Журнал надсилається також до інших бібліотек, наукових, освітніх та культурологічних закладів України, США, Канади, Англії.